

**FÖRVALTNINGS-
REMISS**

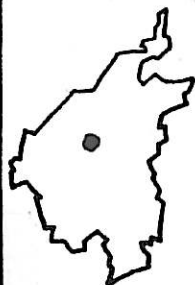
SAMRÅD
1993-08-16--10-01

UTSTÄLLNING

**ANTAGET AV BYGG-
NADSNÄMNDEN**
1993-12-09, § 119

**FALKÖPINGS
KOMMUN**

**OMRÅDES-
BESTÄMMELSER**
Marka

1993-10-11

93

4

STADSARKITEKTKONTORET 1993

BAKGRUND

Den kunskap som går att utläsa ur kulturlandskapet och bebyggelsemiljön är värdefull för förståelsen av gångna tiders livsvillkor, seder, skick och bruk.

I den kulturhistoriska inventeringen "Hus och miljöer på Falbygden" beskrivs kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden och byggnader på landsbygden. Dessa objekt ligger ofta inom sådana områden som dessutom är av stort värde ur landskapsbildssynpunkt.

Enligt kommunens översiktsplan (ÖP 90) är de värdefulla kulturmiljöerna en resurs som så långt möjligt skall bibehållas för kommande generationer. Förändringar i markanvändning och be-

byggelse bör därför ske varsamt och med stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

SYFTE

All bebyggelse, oavsett ändamål, samverkar i upplevelsen av kulturmiljön och landskapet. Det är därför viktigt att även icke bygglovpliktiga åtgärder uppfyller de allmänna aktsamhetsreglerna såsom de föreskrivs i plan- och bygglagen (PBL 3:1, 3:10 och 3:12) angående t.ex. byggnaders placering, utformning, färgsättning och materialval.

OMRÅDESBESKRIVNING

Marka by med sockenkyrkan har ett karaktäristiskt "Falbygds läge" vid randen av kalkstensplatån, omgiven av åker- och betesmarker. I norr avgränsas området av lövskog. I huvudsak ligger bebyggelsen kring en äldre slinga av riksväg 47. På 1980-talet drogs en ny vägsträckning fram i söder, tyvärr mycket nära den medeltida kyrkplatsen. Bebyggelsen ligger dels kring kyrkan, dels i nordväst i däliden vid Markabäcken.

Den vitputsade stenkyrkan är en av länets bäst bevarade medeltidskyrkor, med långhus och ett litet rakt avslutat kor från 1100-talet. Ett torn revs på 1700-talet och av stenen uppfördes vapenhuset. År 1752 byggdes den fristående klockstapeln av trä. Kyrkogården, med höga lövträd, omges av stenmurar.

Kring kyrkan ligger fem bondgårdar i en gles rad längs gamla vägen. Flertalet manbyggnader är uppförda ca. 1850-1900 men har i olika mån förändrats på senare år. Vid gårdarna växer lövträd. Gårdarna omges av åker- och betesmarker, delvis indelade av stengärdsgårdar. En runsten står nordost om kyrkan. I området ligger missionshus och ett f.d. skolhus. Några boningshus är från 1930-talet, bl.a. ett som har inrymt lanthandel.

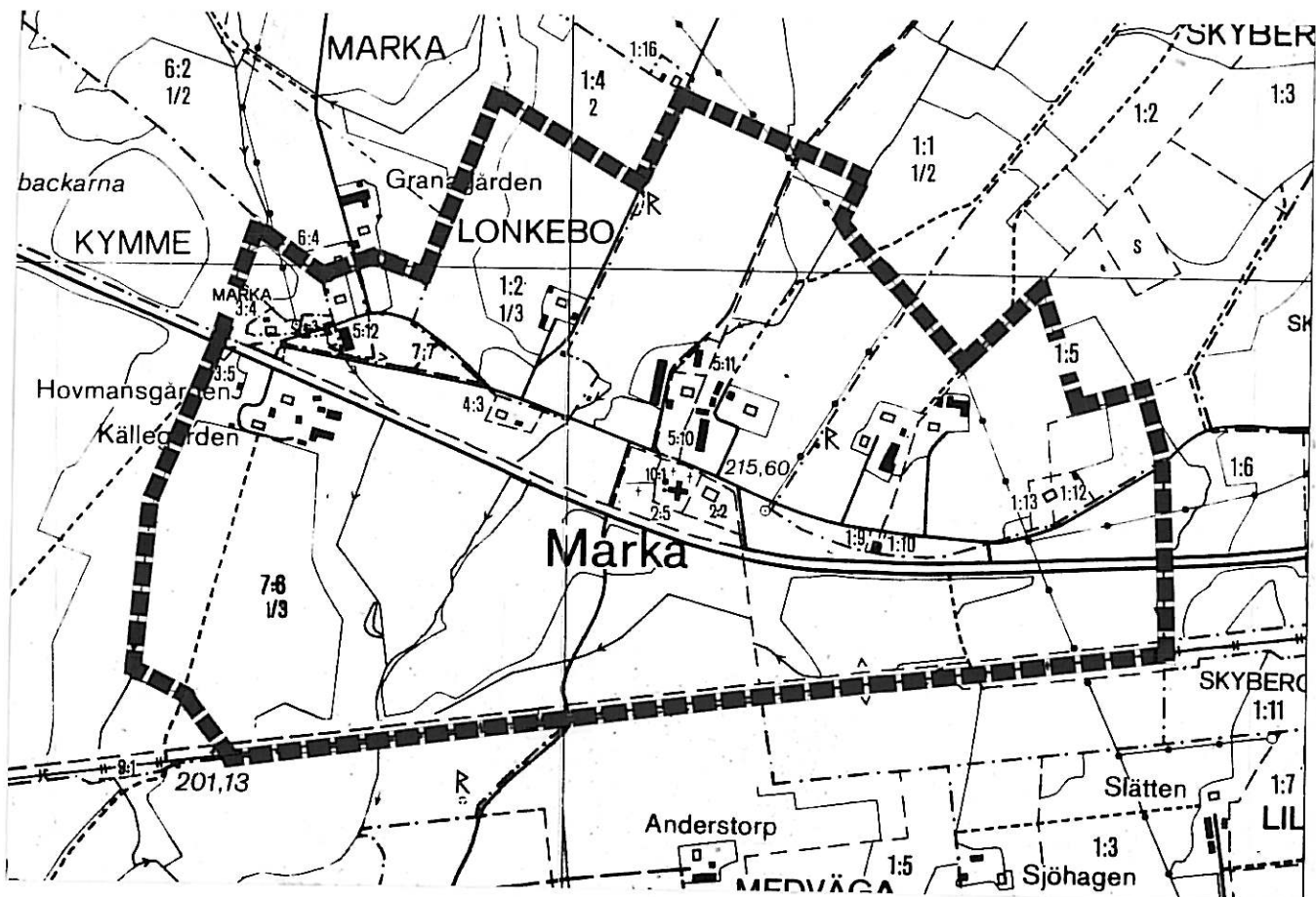
I väster ligger bondgårdar och enstaka boningshus av ungefär motsvarande ålder och utformning som kring kyrkan. Husen är dock mer förändrade till det yttre under de senaste årtiondena. Riksvägens sträckning gör denna del av byn något splittrad.

Området är i första hand markerat med hänsyn till medeltidskyrkan. Den lilla kyrkan har ett högt fritt läge gentemot riksvägen och västra stambanan i söder. Detta har påverkat den vida avgränsningen av området såväl i söder som väster.

Kyrkmiljön är mycket känslig för avvikande förändringar, som kan påverka upplevelsen av den enhetliga kyrkplatsen. Landskapsbilden med gårdarna vid kyrkan och det omgivande öppna odlingslandskapet i platåslutningen bör också beaktas.

SAMMANFATTNING

Området är främst avgränsat med hänsyn till kyrkans öppna läge.

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Utöver den generella bygglovplikten som gäller enligt plan- och bygglagen skall nedanstående åtgärder omfattas av lovplikt.

■■■■■ Gräns för områdesbestämmelser

1 § Utökad lovplikt

1 mom

Inom på kartan markerat område utvidgas bygglovplikten till att gälla:

- mindre tillbyggnader
- omfärgning av byggnad
- utbyte av fasadmateriäl
- utbyte av takmaterial
- andra ändringar som avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende (t.ex. byte av fönster: typ, storlek, spröjsning)

2 mom

Inom på kartan markerat område krävs även bygglov för att uppföra, bygga till eller på annat sätt utvändigt ändra ekonomibyggnader för jord- och skogsbruk.

3 mom

Inom på kartan markerat område krävs rivningslov för rivning av byggnader och andra anläggningar.